

УДК 619 : 636.7:616.7:615.314

ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКУВАЛЬНИХ ЕПІДУРАЛЬНИХ БЛОКАД У ВРХ

Слюсаренко Д.В., к. вет. н, доцент., cloud41@yandex.ru

Сарбаш Д.В., к. вет. наук, доцент

Харківська державна зооветеринарна академія, Харків

Анотація. Викладено дані по застосуванню епідуральних новокаїнових блокад у великої рогатої худоби в післяопераційний період. Застосування блокад являється більш ефективним ніж введення новокаїну шляхом інфільтрації навколо місця накладання шва.

Ключові слова: хвороби великої рогатої худоби, лікувальні епідуральні блокади.

Актуальність проблеми. Новокаїнові блокади при захворюваннях запального характеру у тварин – один з ефективних методів лікувального патогенетичного впливу на організм тварини, які приносять відчутний ефект вже найближчим часом після їх виконання. Розриваючи патологічну дугу : біль - спазм м'язів - біль, за допомогою лікувальних блокад лікар впливає на больовий синдром і водночас проводить патогенетичну терапію[1,2,3].

Серед інших методів патогенетичної терапії використання новокаїну можна вважати фізіологічним методом лікування, оскільки він дає змогу максимально використати фізіологічні здатності організму тварин у боротьбі з хворобами [1]. Відомо, що вченим який відкрив і обгрунтував лікувальний ефект новокаїнової блокади був О.В.Вишневський. В основі цієї дії лежить антипарабіотичний ефект, зумовлений заміною сильного або довготривалого подразника на нервову систему з ділянки патологічного процесу на слабкий подразник новокаїном. Незалежно від виду блокади патогенетичний лікувальний ефект розповсюджується на весь організм, так як новокаїнова блокада соматичного або вегетативного відділів нервової системи призводить до нових відношень і згасанню патологічної домінанти.

Завдання досліджень - визначення ефективності епідуральних новокаїнових блокад (новокаїн 0,5%-ний розчин в дозі 50-70 мл,) у великої рогатої худоби в післяопераційний період; порівняти ефективність блокаде і інфільтраційних ін'єкцій навколо місця накладання шва 0,5% новокаїну в тих же дозах.

Матеріал і методи дослідження. Досліди проводили на базі кафедри хірургії ХДЗВА. В дослідженнях було залучено 7 голів великої рогатої худоби віком 1-5 років, масою 200-350 кг, які належали віварію ХДЗВА а також приватним власникам міста Дергачі.

Тваринам залученим до досліджень попередньо було проведено хірургічну маніпуляцію в ділянці живота з оперативним доступом на черевній стінці – оперативне лікування ран з накладання швів (2 голови), вскриття абсцесу(1 голова), руменотомія (2 голови), герніотомія (2 голови).

Діагностику стану тварин здійснювали шляхом застосування загальних методів дослідження - показників температури тіла, пульсу, частоти дихання, а також проведення гематологічних досліджень.

Тварини були розподілені на 2 групи. Першій групі тварин (n=3, куди входила одна тварина з раною, одна тварина якій проводили герніотомію і одна тварина якій проводили руменотомію) ми застосовували новокаїн у вигляді інфільтраційних ін'єкцій навколо місця накладання шва, а другій (n=4, куди входила одна тварина якій виконували лікування абсцесу, одна тварина з раною, одна тварина якій проводили герніотомію і одна тварина якій проводили руменотомію) – у вигляді епідуральних блокад. Введення препаратів для тваринам обох груп виконувалось 1 раз на день 3-5 разів.

Результати дослідження. На наступний день після виконання оперативного втручання клінічні симптоми захворювання були виражені в різній ступені в залежності від важкості хірургічної патології. Найбільш сильно загальний стан тварин змінювався після виконання руменотомії. Це проявлялося болем при пересуванні тварини, порушенням жуйки а також загальним пригніченням.

За основу техніки виконання епідуральної новокаїнової блокади ми взяли сакральну епідуральну анестезію. Але ця техніка виконувалася з лікувальною метою, а не для знеболювання певної ділянки тіла.

Техніка виконання лікувальної епідуральної блокади. Блокаду виконували в стоячому положенні тварини. Попередня седація не застосовувалася. Шляхом пальпації визначали положення остистих відростків першого і другого хвостових хребців. Між ними визначали пункти вколів голкою на серединній лінії хребта. Попередньо проводили інфільтрацію м'яких тканин в ділянці епідуральної пункції розчином лідокаїну 2%-ної концентрації в кількості 1,5- 2 мл. Пункція епідурального простору у тварин виконувалась спеціальною голкою для епідуральних ін'єкцій типу «Tuohy». Пальпацією визначали місце пункції. Вкол голкою проводили спочатку під кутом 90° до поверхні шкіри, щоб проколоти останню, а потім під кутом від 45 до 60° до горизонтальної площини. Після проколу міждугової зв'язки, який відчувається як подолання своєрідної перешкоди, з голки виймали мандрен і в її канал вводили катетер з провідником на рівень середини крижового відділу. Потім з катетера виймали провідник а після цього і саму голку. Далі до катетера приєднували шприц з ін'єкційною голкою і повільно (на протязі 5-10 хвилин) вводили препарат попередньо підігрітий до температури тіла тварини. Доза 0,5% розчину новокаїну становила від 50 до 70 мл в залежності від довжини тулуба тварини.

За даними клінічних досліджень у тварин другої групи застосоване лікування сприяло більш швидкому зникненню запальної реакції. У тварин другої групи швидше і якісніше відновлювалися показники крові.

У тварин першої групи введення новокаїну інфільтраційно навколо місця накладання шва не давало суттєвого покращення загального стану. Також у них на 2-3 дня пізніше ніж у тварин другої групи спостерігали заживлення рани і як наслідок цього більш пізнє зняття швів.

Висновки

1. Визначення клінічного статусу тварини при проведенні лікувальних маніпуляцій в ділянці живота потрібно здійснювати комплексно шляхом проведення загальних і гематологічних методів дослідження.

2. Лікування великої рогатої худоби при захворюваннях в ділянці живота з оперативним доступом на черевній стінці за допомогою епідуральних новокаїнових блокад являється більш ефективним ніж введення новокаїну в тих же дозах у вигляді інфільтраційних ін'єкцій навколо місця накладання шва.

3. Епідуральні новокаїнові блокади виконуються 1 раз на день 3-5 кратно, враховуючи загальний стан тварини.

Література

1. Панько І.С., Власенко В.М., Левченко В.І. Патогенетична терапія при запальних процесах у тварин.- К.: Урожай, 1994.-256 с.
2. Гудушаури О.Н., Гогуадзе Д.М. Применение инъекции гидрокортизона в амбулаторной практике при некоторых заболеваниях опорно-двигательного аппарата // Ортопед. травматол.- 1983.- №10.- С. 56.
3. Коган О.Г. Лечебные медикаментозные блокады при остеохондрозе позвоночника.- Кемерово, 1988.- 126 с.

ПРИМЕНЕНИЕ ЛЕЧЕБНЫХ ЭПИДУРАЛЬНЫХ БЛОКАД У КРС

Слюсаренко Д.В., к. вет. н, доцент., cloud41@yandex.ru

Сарбаш Д.В., к. вет. наук, доцент

Харьковская государственная зооветеринарная академия, Харьков

Аннотация. Изложены данные по применению эпидуральных новокаиновых блокад у крупного рогатого скота в послеоперационный период. Применение блокад выявилось более эффективным, чем введение новокаина путем инфильтрации вокруг места наложения шва.

Ключевые слова: болезни крупного рогатого скота, лечебные эпидуральные блокады.

APPLICATION OF MEDICAL EPIDURAL BLOCKADES FOR CATTLE

Slyusarenko D.V., PhD of veterinary sciences, the senior lectures, cloud41@yandex.ru

Sarbash D.V., PhD of veterinary sciences, the senior lectures

Kharkov State Zooveterinary Academy, Kharkov

Summary. Briefly described some data for using of epidural novocaine blockades at a cattle at postoperative period. Application of blockades is more effective, than introduction of novocaine is by infiltration round the place of imposition of guy-sutures.

Key words: illnesses of cattle, medical epidural blockades.